

A DEVECSERI VASÚTI ÁTJÁRÓ MELLETT  
ÁLLÓ SZENTHÁROMSÁG OSZLOP  
ÁLLAPOTFELMÉRÉSE, RESTAURÁLÁSI és  
ÁTHELYEZÉSI TERVEZETE, ÁRAJÁNLAT a  
MUNKÁK ELVÉGZÉSÉRE:

## TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS:

A Szentháromság-oszlop történetéről sajnos keveset tudunk!

Csupán a Koppány-Tibor-Baksai György: Devecser-Ugod-Essegvár-Döbrönte. Útvonalkalauzban találtam rá egy utalást.

„Említésre méltó még a városszéli / Vörös hadsereg úton / 1805-ből származó Szentháromság szobor.”

Az utcát ma már nem így hívják, de az oszlop még ott áll eredeti helyén a sorompó mellett.

A talapzatán egy megkopott feliratú márványtábla látható:

„ Szentháromságnak az én

életemet – felajánlottam

testemet.... / lelkemet / met..

Őt f..... / di / csőíteni

.....

O ..... / Jó / zsef

.....

Markos Anna

1905

A két dátum közötti eltérés feltűnő volt. Feltételezhető, hogy a szobron olvasható évszám a valódi, ezért ennek nyomán lehet tovább kutatni.

A Somlyóvidéki Hírlap.X. évfolyamának, 1905. június 18.-án kiadott 25. számában rábukkantam egy rövid hírre, amely a Szentháromság oszlopra vonatkozó leghitelesebb adat:

„ SZOBOR FELSZENTELES. Oláh József devecseri jómódú földes gazda által a veszprémi országot mentén felállított Szentháromság – szobrot ma szenteli fel Derdák Lőrinc plébános.

A felszentelési ünnepségen 24.fehérruhás-leány is részt vesz, mely után nagy lakoma lesz a szobor állító gazdánál.”

Az útikalauzban tehát téves adat szerepel!

Rábukkantam egy régi fényképre is, melyen a Szentháromság oszlop még viszonylag ép állapotban látható.

## ÁLLAPOTFELMÉRÉS:

A szobor magassága Kb. 5M. Statikai állapota kielégítő.

Anyaga: Durvamészkö.

A kőanyag sok kagyló- és csiga kőbelet tartalmaz, amik szabad szemmel is jól láthatók.

Ez a kőzettípus fellelhető a Nyírádi- és Tapolcai medencében, ezért valószínűsíthető, hogy valamelyik közeli kőbányából származik. Jó faraghatósága miatt akkoriban szívesen választották ezt a követ az út menti keresztek alapanyagául. Nagy hátrány azonban, hogy az időjárás viszontagságait nem jól tűri, viszonylag hamar mállani kezd.

A szobor főnézetének tájolása DÉLI irányú. A környék, uralkodó szélirány ÉSZAKI, mégis az átellenes oldal a mállottabb.

Az alkotás hármastagozású.

1. A LÁBAZAT két oldala volutás díszítésű, tetejét párkány zárja. Előoldalán súlyesztett, kopott felíratú márványtábla látható. A kő felületét cementel kenték át. Korábban bevett gyakorlat volt a szabadtéri kőszobrok, Keresztek lemeszelése, elsősorban esztétikai okok miatt, de az anyag védelmében is. Később mészhelyett előszeretettel használtak cementet. Ez az anyag azonban tulajdonságai miatt többet árt, mint használ. Kemény és vízzáró, ezért nem engedi „lélegezni” a követ. A cement réteg előbb-utóbb feltáskásodik, lefagy, magával letépvé a követ is. Megállapítható tehát, hogy a jobbító szándékú beavatkozás a természetesnél is erősebb mállást eredményezett.
2. Az OSZLÓP, kanellurás törzsű, loncfejezetű. Ez maradt még a legjobb állapotban. Cementkéregnek nincs nyoma!
3. A SZENTHÁROMSÁG szoborcsoport a felismerhetetlenségig elmállott!! Hátoldala és kontúrja viszonylag épen maradt, de a figurák teljesen eltűntek!!! Az anyag lényegében fele vastagságáig elkopott!!! A felhőket ábrázoló hátoldal és a megmaradt dicsőfények alapján feltételezhető, hogy tipikus- a környékre és a korra jellemző- Szentháromság ábrázolásról van szó.

Az 1957-ben készült fényképfelvétel igazolta felfedezésemet. A felhőkön trónoló Atya jobbján a Keresztet tartó Krisztus alakja látható, fejük fölött a Szentlelket jelképező galamb lebeg, dicsőfényvel övezve.

A főnézetén jelenleg csupán egy faragott részlet látható, /egy felhő töredék az Atya bal lába mellett / ám ez a darab is elvált a tömbtől és a csodával határos, hogy még nem zuhant le!

## HELYREÁLLÍTÁSI JAVASLAT:

Mivel a szobor nem marad ezen a helyen, ezért teljes elbontása szükséges és műterembe szállítva lehet a teljes restaurálását elvégezni.

A RESTAURÁLÁS FŐBB FÁZISAI:

A Szentháromság oszlop puha HOMOKKŐ-ből készült.

**TISZTÍTÁS:** E munkafázis során a teljes kő felületről el kell távolítani, kíméletes magasnyomású vizes technológiával az évek során ráakódott növényi telepek / moha, algák és egyéb szennyeződések, kipufogógáz korom, savas eső által képződött kéreg / rétegeit és a szakszerűtlen plasztikai kiegészítéseket / cement /.

A tisztítás után feltrárló kőfelületen az idegen anyagokat mechanikus módon el kell távolítani.

**KONZERVÁLLÁS:** Az egyébként sem túl kemény kő külső rétege az anyagot károsító időjárási tényezők / szél, csapóeső, fagy / hatására igen elpuhult. Ezért szükséges az oszlop és a lábazat kőszilárdító anyaggal való átítatása.

**PLASZTIKAI HIÁNYOK PÓTLÁSA:** Miután a kőanyag visszanyerte eredeti szilárdságát, elvégezhető a plasztikai hiányok pótlása, a sérülések javítása. Kiegészítő anyagként az eredeti kővel megegyező tulajdonságú anyagot használnék.

A régi tábla jelen állapotában konzerválandó és megőrzendő.

Amennyiben nem lehetséges a szöveg rekonstruálása, az új táblán szerepelhetne az áthelyezés és a helyreállítás dátuma és a támogatók névsora.

**REKONSTRUKCIÓ:** A szoborcsoport maradványát le kell emelni az oszlop tetejéről, műterembe szállítva konzerválni kell, a levált darabokat a helyükre visszaragasztani. A konzerválás után erről a hiányos megmaradt darabról és a környéken fellelhető hasonló épen megmaradt Szentháromság oszlopábrázolásokról lehet rekonstruálni a szoborcsoportot. Somlóvásárhely főterén teljesen ép és hasonló szobor látható, ami felhasználható analógiaként.

A rekonstruált, újra mintázott szoborcsoportot a kő anyagának megfelelő anyaggal kiöntve, megfáragya, és felületvédelemmel ellátva lehetne vissza helyezni az oszlop tetejére, eredeti helyére.

A rekonstruált Szentháromság szoborcsoportot visszahelyezésnél réz vagy bronz alapanyagú csapokkal rögzíteném egymáshoz, hogy meggátoljam a későbbi korrodizáció kialakulását.

Az áthelyezés új helyére az alapot nem tudnánk bevállalni ezt a Városnak kellene elkészíttetni. Egy építész vagy statikus szakemberrel kellene kiszámoltatni a súlynak megfelelő beton alap méreteit. Az ehhez szükséges fajlsúly táblázat alapján kellene kiszámolni. A mészkő fajlsúlya 2,6-2,8.

Az új helyén összeállított szoborcsoport teljes felületét ellátnám korszerű felületvédő bevonattal, hogy az időjárás és az UV sugárzás viszontagságainak ellen álljon.

A restaurálás során minden munka fázisról fotó és írásos dokumentációt készítenék, amit a munka végeztével a Megrendelő rendelkezésére bocsátanék egy példányban.

## ÁRAJÁNLAT:

Az árajánlat tartalmazza a munkákhoz szükséges daruzás, kosaras autó, szállítás, szerszámok, gépek, a felhasználandó anyagok költségét és a restaurátori tiszteletdíjat.

E szerint a Szentháromság oszlop restaurálása és áthelyezése: 6. 885.000 Ft, 0% Áfa, azaz: Hatmilliónyolcszáznyolcvanötezer forintba kerülne.

Magyarpolány 2022.07.22

*Keresztes Tíbor*

Keresztes Tíbor

Szobrász-Restaurátor művész

Műemléki szakértői nyilvántartási szám: 21-0395

Mobil: 06-20-9/655-905.



ÉSSZEL ÉS KÉZZEL RESTAURÁLO KFT.

8429 Magyarpolány, Ady u. 3.

Adószám: 13486026-1-19 Tel.: 20/9655-905

Banksz. sz.: 72500061-10015081